



Висока школа струковних
студија за образовање
васпитача у Кикинди

SAOPŠTENJE

POVODOM OBJAVLJENE MONOGRAFIJE

INTEGRISANI PRISTUP U PODSTICANJU EKOLOŠKE SVESTI KOD DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA KROZ IGRU

Projekat je odobren od strane Pokrajinskog sekretarijata za visoko obrazovanje i naučnoistraživačku delatnost po Konkursu za finansiranje razvojnoistraživačkih projekata Visokih škola strukovnih studija sa teritorije AP Vojvodine u 2022. godini

ČLANICE PROJEKTOG TIMA:

dr Angela Mesaroš Živkov, prof. - rukovodilac

dr Jelena Mićević Karanović, prof.

dr Milanka Maljković, prof.

dr Srbislava Pavlov, prof.

dr Nataša Milošević Adamović, predavač

Na sednici Nastavno-stručnog veća Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi, održanoj 19.01.2023. godine, doneta je odluka (br. 13-7) da Škola bude izdavač monografije pod nazivom *Integrisani pristup u podsticanju ekološke svesti kod dece predškolskog uzrasta kroz igru* i da se za urednika imenuje dr Danijela Radlović Čubrilo, profesor strukovnih studija VŠSSOV u Kikindi.

Recenzenti monografije:

1. prof. dr Milica Andevski, redovni profesor, Filozofski fakultet, Odsek za pedagogiju, Univerzitet u Novom Sadu
2. dr Nikoleta Kukučka Stojanović, profesor strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi
3. dr Dragana Malešević, profesor strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi

Delovi Monografije:

- *Uvodna razmatranja* – dr Angela Mesaroš Živkov
- *Psihološki aspekti podsticanja ekološke svesti kod dece predškolskog uzrasta* – dr Jelena Mićević Karanović
- *Književni tekstovi u funkciji podsticanja ekološke svesti predškolskog deteta* – dr Milanka Maljković
- *Stavovi vaspitača o ekološkim sadržajima u vaspitno-obrazovnom radu* – dr Srbislava Pavlov i dr Angela Mesaroš Živkov

- *Upoznavanje predškolske dece sa ekološkim obrazovanjem i vaspitanjem u okolini* – dr Nataša Milošević Adamović
- *Upoznavanje predškolske dece sa upotrebom reciklažnog materijala (izrada rekvizita za fizičko vaspitanje)* – dr Angela Mesaroš Živkov i dr Srbislava Pavlov
- *Prilozi*

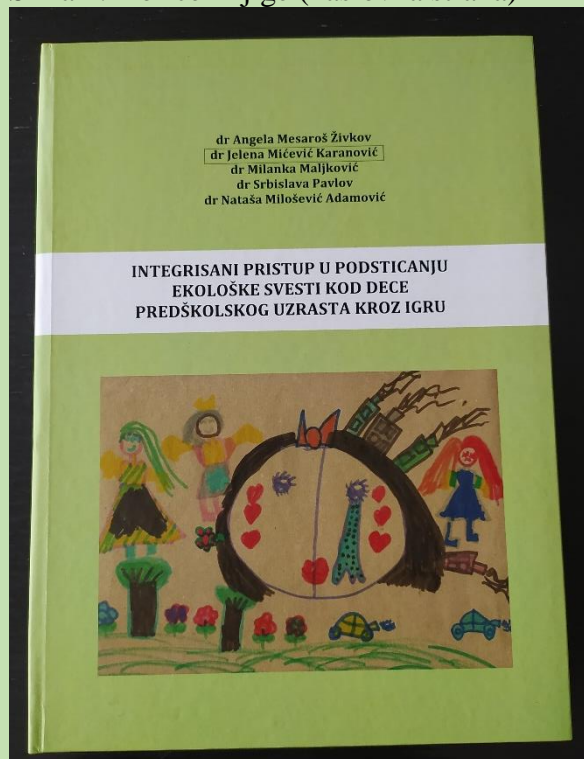
Apstrakt: *Monografija predstavlja rezultat istraživanja na temu razvijanja ekološke svesti kod dece predškolskog uzrasta i obuhvata teorijske osnove i istraživanje koje je realizovano sa vaspitačima i decom predškolskog uzrasta. U radu je predstavljen pristup temi sa više aspekata, odnosno sa psihološkog, pedagoškog i metodičkog aspekta rada. Osnovni cilj istraživanja je bio da se utvrdi uloga i značaj predškolske ustanove u podsticanju ekološke svesti kod dece inoviranim i savremenim pristupima kroz igru koji će decu podstaći na uključivanje u istraživačke aktivnosti. Ekološki sadržaji su približeni deci kroz radionice iz Metodike upoznavanja okoline u kojima su učestvovali i studenti Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi. Sama tema je razrađena kroz projektne aktivnosti koje su realizovali vaspitači iz predškolske ustanove „Dragoljub Udicki” iz Kikinde u okviru Metodike razvoja govora. Tema reciklaže i izrade rekvizita od reciklažnog materijala je deci predškolskog uzrasta predstavljena i kroz radionicu iz oblasti Metodike fizičkog i zdravstvenog vaspitanja. U projektu je realizovano istraživanje empirijskog karaktera, za čije potrebe je konstruisan upitnik kojim se ispituju stavovi vaspitača o ekološkim sadržajima u vaspitno-obrazovnom radu. Kao polazna ideja za konstruisanje instrumenta poslužio je upitnik Zavičaj u vrtiću (Lazarić, Drandić i Bruner, 2020). Upitnik se sastoji od tri dela. Prvi deo upitnika obuhvata socio-demografske karakteristike uzorka: pol ispitanika, radni staž ispitanika proveden na radnom mestu vaspitača/medicinske sestre vaspitača, radno mesto ispitanika (vaspitač ili medicinska sestra vaspitač) i nivo stečenog obrazovanja, drugi deo čine dva pitanja alternativnog izbora: Tokom školovanja/studija sam slušao/la nastavne sadržaje iz oblasti ekologije, očuvanja životne sredine i održivi razvoj i Prisustvovao/la sam neformalnom obliku obrazovanja (seminar, kurs, obuka...) iz oblasti ekologije, očuvanja životne sredine i održivog razvoja, a treći deo sastoji se od petostepene skale Likertovog tipa sačinjene od sedamnaest tvrdnji vezanih za stavove vaspitača o ekološkim sadržajima u vaspitno-obrazovnom radu. Ukupan uzorak činilo je 249 vaspitača i vaspitača-medicinskih sestara zaposlenih u predškolskim ustanovama iz Kikinde, Zrenjanina, Novog Bečejja, Iriga, Novog Sada, Kule, Beograda i Kovačice. Na osnovu dobijenih rezultata može se zaključiti da se najveći broj ispitanika u potpunosti slaže da je važno razvijati ekološku svest kod dece predškolskog uzrasta i da deca rado i sa velikim interesovanjem učestvuju u razgovoru o temama iz oblasti ekologije, kao i da rado prihvataju i učestvuju u aktivnostima i planiranim situacijama učenja u kojima razvijaju svest o ekologiji. Takođe, većina ispitanika u potpunosti se slaže da u planiranim situacijama učenja omogućavaju deci da svojim učešćem upoznaju, istraže i preispitaju sadržaje iz oblasti ekologije, da takve situacije stvaraju uslove da dete razvija radoznalost i istražuje prirodu, kao i da u procesu učenja omogućavaju detetu da upozna i istraži različita svojstva vode, razume proces razvrstavanja otpada i reciklaže, ispita i spozna proces sadnje i sejanja i značaj proizvodnje hrane. Većina ispitanika se u potpunosti slaže da se tokom vaspitno-obrazovnog rada stvaraju podsticajno jezičko okruženje i prilike za bogaćenje rečnika i situacije u kojima dete ima priliku za pravilno, izražajno i kreativno usmeno izražavanje na maternjem jeziku, praktičnu upotrebu književnih dela i razvijanje znanja koje za svoj cilj ima negovanje pozitivne ekološke svesti, kao i da u situacijama planiranog učenja vaspitač modeluje istraživački odnos prema prirodi i približava deci*

ekološke aktivnosti lokalne zajednice neposrednim dečjim prisustvom na njima i da je važno da se deci obezbede različiti izvori učenja, stvore uslovi za razvijanje radoznalosti prema prirodi i okruženju i interesovanja za očuvanje životne sredine. Nalazi dobijeni u ovom istraživanju pokazuju svesnost vaspitača o potrebi uključivanja roditelja i članova porodice u ekološke aktivnosti radi razvijanja i promovisanja stavova o važnosti ekologije. Na osnovu dobijenih rezultata možemo zaključiti da vaspitači integrišu ekološke sadržaje u svoj vaspitno-obrazovni rad. Ipak, rezultati, teorijsko i empirijsko uporište, kao i zaključci ukazuju na neophodnost uvođenja odgovarajućih nastavnih sadržaja iz oblasti ekologije u studijske programe na vaspitačkim školama sa ciljem bolje pripreme studenata – budućih vaspitača predškolske dece za inkorporiranje ekoloških sadržaja u projektno planiranje. S druge strane, potrebno je vaspitačima ponuditi više akreditovanih programa stručnog usavršavanja iz oblasti ekologije, ali i razmenu iskustava kroz primere dobre prakse, odnosno primere projektnog planiranja u kojima su integrisani ekološki sadržaji. Opšti zaključak je da deca rado i sa interesovanjem učestvuju u razgovoru o temama iz oblasti ekologije, dok se integrisanim pristupom u vaspitno-obrazovnom procesu omogućava deci da promišljaju i istražuju u okviru različitih tema iz oblasti ekologije i sistematski izgrađuju pozitivan odnos prema značaju očuvanja životne sredine.

Ključne reči: ekološka svest, vaspitači, deca predškolskog uzrasta, integrisani pristup, ekološke aktivnosti.

PRILOZI

Slika 1: Korice knjige (naslovna strana)



„Pola planete je tužno zato što fabrike i automobili dime. Pola planete je srećno jer nema fabrike, ima drveća i cveća, ljudi su srećni jer nema dima. Biljke za planetu pevaju ‘Jesenju sonatu’.”

Pecarski Zoja, 5,5 godina

predškolska ustanova „Dragoljub Udicki“ Kikinda, vrtić „Miki“
vaspitači: Klara Katić i Jasmina Radosavčev (crtež na koricama)

Slika 2: Korice knjige (poledina)



„Nacrtala sam veselu planetu, vidi joj se osmeh. Ovde su svi srećni jer planeta nije zagađena, nema puno automobila, ljudi idu peške, voze troketete. Biljke su lepe, jer niko nije vozio kroz travu i cveće već su išli stazom. I tako je naša planeta ostala zdrava.“

Mila Vučetić, 5,5 godina
predškolska ustanova „Dragoljub Udicki“ Kikinda, vrtić „Miki“,
vaspitači: Klara Katić i Jasmina Radosavčev
(crtež na poslednjoj strani)

Kikinda, 07.02.2023.

Rukovodilac projekta:
dr Angela Mesaroš Živkov, prof.
Koautor projekta:
dr Jelena Mićević Karanović, prof.